

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"ץ 4244/17

לפני: כבוד השופט נ' סולברג
כבוד השופט י' אלרון
כבוד השופט ע' גרוסקופף

העותר: עו"ד משה הר שמש

נגד

המשיבים: 1. מנהל רשות המיסים
2. היועץ המשפטי לממשלה

עתירה למתן צו על-תנאי

תאריך הישיבה: כ"ז בניסן התשע"ח (12.4.2018)

בשם העותר: בעצמו

בשם המשיבים: עו"ד עמנואל לינדר

פסק-דין

השופט נ' סולברג:

1. עתירה למתן צו על-תנאי המורה למשיבים לבוא ולנמק מדוע לא יערכו שומות קבלן באופן שיגבה מס אמת; ולחלופין – מדוע לא יקבעו המשיבים את המס בשומת קבלן בשיעור שלא יעלה על הקבוע בסעיף 15(ב)(3) לחוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), התשכ"ג-1963.

2. כמסתבר, מכוונת העתירה נגד "הסדר הקבלנים", הסדר אשר מופעל עוד משנות ה-80 של המאה הקודמת. במהלך השנים עודכן ההסדר, גם שונה, בתיאום ובשיתוף עם "התאחדות בוני הארץ", או כשמה בעבר "התאחדות הקבלנים".

3. כפי העותר טענות מן הגורן ומן היקב נגד ההסדר הנ"ל, לדבריו הוא "עותר ציבורי אשר מייצג נישומים רבים וביניהם קבלנים", והוא מעיד על עצמו, כי הוא

”סובל מתסמונות קישוטיות קשות“. דא עקא, שהעותר לא הצליח למצוא ולו עותר פרטי אחד – נישום הטוען שנפגע מהחלתו של הסדר הקבלנים לגביו. צודק ב”כ המשיבים בתגובתו לעתירה, כי אינה עניין לבג”ץ לענות בו, שהרי ממה נפשך: אילו הוגשה העתירה על-ידי עותר פרטי, כי אז היה על אותו עותר, כנישום ספציפי, לפנות להליכי המס הרגילים, קרי – השגה מינהלית וערעור לבית המשפט, ולא לבג”ץ; ואם נניח כי אין נפגע יחיד, אלא כמה וכמה נפגעים, ואֵלו נמנעו מהגשת עתירה – הרי שהעותר מתעבר על ריב לא לו, ואין לו זכות עמידה לעתור לבג”ץ.

4. אכן, מוטב שלא נחרוג מן ”הכלל שלפיו לא ייעתר בית המשפט בדרך-כלל לעתירה ציבורית, מקום שברקע העניין מצוי נפגע פרטי אשר אינו פונה לבית המשפט בבקשת סעד על פגיעתו“ (בג”ץ 651/03 האגודה לזכויות האזרח בישראל נ’ יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית לכנסת השש-עשרה, פ”ד נז(2) 62, 68 (2003)). עמדתי בעבר על הצורך למנוע מעותר להתעבר על ריב לא לו, ולהקפיד בכגון דא על זכות העמידה, על מנת להבטיח דיון שיפוטי יעיל והוגן (עע”מ 3782/12 מפקד מחוז תל אביב-יפו במשטרת ישראל נ’ איגוד האינטרנט הישראלי, פסקאות 10-12 (2013)). אין תוחלת בדיון בעתירתו של עותר שכזה – כשעל-פי רוב אין לאל-ידו לפרוש את מלוא התשתית העובדתית הנחוצה לשם הכרעה, ונמצא הדיון בעתירה מתקיים על כרעי-תרנגולת, מבלעדי בסיס ממשי כנדרש לצורך הסקת מסקנות; בדיון שכזה יכול שייפגעו אינטרסים של הנפגעים הרלבנטיים עצמם, אשר אינם חפצים מטעמיהם בהתדיינות משפטית (בענייננו, למשל, לא ראה העותר לצרף את ”התאחדות בוני הארץ“ כמשיבה לעתירה, חרף העובדה שהיא צד לאותו ”הסדר הקבלנים“ הנתקף בעתירה); זמן שיפוטי יקר יורד לטמיון, תוך מתן העדפה בהקצאת משאבים שיפוטיים לעותר שרב את ריבו של האחר, על פני בעל דין שעניינו מוחשי ודוחק.

5. בקיצור – אם לא נקפיד זכות העמידה נימצא מקדימים את הטפל לעיקר, מעדיפים שמא על פני ברי, מקלקלים במקום לתקן. זכות העמידה, לא על מנת להצר צעדיו של העותר הציבורי היא באה, אלא על מנת להבטיח שהסוגיה שהוא מבקש להעלות תקבל את תשומת הלב השיפוטית הראויה לה, תתברר ותתלבן כדבעי.

6. אציע אפוא לחברי לדחות את העתירה.

השופט י' אלרון:

אני מסכים.

שופט

השופט ע' גרוסקופף:

אני מסכים.

שופט

הוחלט כאמור בפסק-דינו של השופט נ' סולברג.

העותר ישא בהוצאות המשיבים בסך של 10,000 ₪.

ניתן היום, כ"ז בניסן התשע"ח (12.4.2018).

שופט

שופט

שופט